

**09145003 számú Citológiai szakasszisztens megnevezésű
szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó
programkövetelmény**

1. A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

- 1.1 Megnevezése: Citológiai szakasszisztens
- 1.2 Ágazat megnevezése: Egészségügy ágazat
- 1.3 Besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: 0914 Orvosi diagnosztikai és kezelési technológiák

2. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés

- 2.1 Megnevezése: Citológiai szakasszisztens
- 2.2 Szintjének besorolása
  - 2.2.1 Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerint: 5
  - 2.2.2 A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerint: 5
  - 2.2.3 A Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 5

3. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés és az azzal betölthető munkakör vagy végezhető tevékenység kapcsolata, összefüggése¹:

- 3.1 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéshez szükséges kompetenciákkal szakmajegyzékben szereplő szakma körébe vonható munkaterület, tevékenység vagy munkakör magasabb szinten gyakorolható, vagy a szakmai képzés szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményeiben meg nem határozott speciális szakmai ismeretek és szakmai készségek megszerzésére irányul.
- 3.2 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés jogszabályban meghatározott képesítési követelmény munkakör betöltéséhez vagy tevékenység folytatásához.
A képesítési követelményt előíró jogszabály: az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet.

---

¹ A megfelelő elem kiválasztandó.

4. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerzhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása:

A citológiai szakasszisztens fő szakmai tevékenységét a méhnyak diagnosztikai és szűrési kenetek mikroszkópos értékelése, az eredmények konzultatív elemzése, a vizsgálati anyagok dokumentációjának kezelése, archiválása képezi. A negatív sejteket biztonságosan azonosítja, a negatív eredményekről leletet készít, melyet szakorvos felügyelete mellett önállóan kiad. A rosszindulatúságra gyanús, vagy rosszindulatú elváltozást mutató kene-
teket kiemeli, szakorvosi konzultációt kezdeményez, a közösen kialakított eredményről leletet készít, és a citopatológus szakorvossal együtt aláírja. Szükség esetén ellátja az aspirációs citológiai rendelés asszisztensi feladatait. Szakorvosi kérésre a vizsgálati anyagon speciális vizsgálatokat végez (immuncitokémia, CINtec Plus vizsgálat). Munkája során különböző minőségbiztosítási módszereket követ. Tevékenységei során betartja és betartatja a munka-, tűz-, baleset- és környezetvédelmi szabályokat és az egészségügyi intézményekre vonatkozó hulladékkezelés előírásait.

5. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerzhető szakképesítéshez szükséges képzési tartalom szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatti állása:

5.1 Szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatt áll:

5.1.1 Az oltalom típusának megjelölése: –

5.1.2 Nyilvántartó hatóság: –

5.1.3 Azonosító vagy nyilvántartásba vételi száma: –

6. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltételek:

6.1 Iskolai előképzettség²:

- iskolai előképzettséghez nem kötött, az általános iskola nyolcnál kevesebb elvégzett évfolyama,
- alapfokú iskolai végzettség,
- érettségi végzettség,
- középfokú végzettség,
- felsőfokú végzettség.

6.2 Szakmai előképzettség:

A 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelettel kiadott Szakmajegyzékben szereplő:

- 5 0914 03 03 Egészségügyi laboráns szakma (Szövetteni asszisztens szakmairány)

---

² A megfelelő elem kiválasztandó.

A 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelettel kiadott Országos Képzési Jegyzékben szereplő:

- 55 725 21 Szövetteni szakasszisztens szakképesítés
- 55 725 16 Szövetteni asszisztens szakképesítés

Felsőoktatásban megszerzhető szakképzettségek közül:

- biológia alapképzési szakon szerzett biológus szakképzettség (természettudomány képzési terület)
- biológia mesterképzési szakon szerzett okleveles biológus szakképzettség (természettudomány képzési terület)
- az orvosi diagnosztikai analitikus alapképzési szakon szerzett orvosi diagnosztikai laboratóriumi analitikus szakképzettség (orvos- és egészségtudomány képzési terület).

A fentiekben felsorolt egészségügyi képesítéseken túl szakmai előképzettségnek tekintethetők az állam által elismert, korábbi jogszabályok alapján kiadott azonos megnevezésű szakképesítések, továbbá a nevesített szakképesítéseknek megfelelő munkakör betöltésére képesítő, korábbi jogszabály alapján kiadott egyéb képesítések.

6.3 Egészségügyi alkalmassági követelmény: szükséges

Az egészségügyi tevékenység végzéséhez szükséges egészségi alkalmasság vizsgálatáról és minősítéséről szóló 40/2004. (IV.26.) ESzCsM rendeletben foglaltak szerint az egészségügyi tevékenységre való alkalmasságot kizáró korlátozások figyelembevételével történik. A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 4. §. (3) a pontjában meghatározott szakmai alkalmassági vizsgálat.

6.4 Szakmai gyakorlat területe és időtartama:

Biológus, vagy okleveles biológus szakmai előképzettség esetén a szakmai képzés megkezdéséhez 1 év előzetes, citológiai/citopatológiai/szövetteni laboratóriumi területen végzett segédasszisztensi munkavégzés szükséges, melyet hitelt érdemlően igazolni kell. Az előírt előzetes szakmai gyakorlat nem lehet öt évnél régebbi, a gyakorlati időbe nem számítható be a GYED, GYES, illetve a tartalékos katonai, valamint polgári szolgálat ideje.

7. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés elvégzéséhez szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszám (Amennyiben a programkövetelmény modulszerű felépítésű, a minimális óraszám a modulonként meghatározott minimális, a maximális óraszám a modulonként meghatározott maximális óraszámok összege):

7.1 Minimális óraszám: 900 óra

7.2 Maximális óraszám: 1200 óra

8. A szakmai követelmények leírása:

8.1 Nem modulszerű felépítés esetén:

Sor-szám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Nőgyógyászati citológiai keneteket festőautomatával (vagy manuálisan) Papanicolaou-festés szerint megfest. A festés megfelelőségét rutinszerűen ellenőrzi, az ellenőrzések eredményeit rögzíti.	Részletesen ismeri a diagnosztikai laboratóriumban alkalmazott Papanicolaou-festés protokoll előírásait, szabályait, hibalehetőségeit. Tudja a sejtek fixálásának módszerét. Részletesen ismeri a citológiai festés sejteken látható eredményeit. Ismeri a veszélyes hulladékok kezelésének szabályait.	A mintákat a szakmai szabályok alapján kezeli. Elkötelezett a festési eljárási utasításoknak és minőségügyi előírásainak betartása iránt, hibamentes munkafolyamatra törekszik. Precízen és rendeltetésszerűen használja az eszközöket/berendezéseket, a gyártók előírásait betartja, környezettudatos magatartást tanúsít.	Irányítja és ellenőrzi a munkafolyamatot, esetenként önállóan elvégzi a kenetek festését. A hibákat önállóan javítja.
2.	Paraffinos blokkokat és citológiai preparátumokat archivál.	Ismeri a blokkok és citológiai preparátumokat archiválásának módját, protokollját.	Belátja az archiválás fontosságát, elfogadja a laboratóriumi munkára érvényes minőségbiztosítási elveket. Betartja az archiválás protokoll előírásait. Magára nézve kötelezőnek tartja a biológiai minták feldolgozása során az egyéni védőeszközök használatát.	A blokkok és citológiai preparátumok archiválását önállóan végzi.
3.	Sejtszegény anyagok feldolgozására sejtblokk-technikát alkalmaz.	Érti a sejtblokk-technika használatának előnyeit. Magabiztosan ismeri a szövettani- és sejtblokk-készítés módszerét, a felhasználható anyagok körét, a szövettani anyagok feldolgozásának követelményeit.	Pontosan betartja a technológiai utasításokat, szem előtt tartja az eljárásrendek előírásait, nyitott az új eljárások elsajátítására. Magára nézve kötelezőnek tartja a biológiai minták feldolgozása során az egyéni védőeszközök használatát.	Felelősséget vállal a feldolgozott mintákért.

4.	Immun-citokémiai módszerekkel biomarkereket mutat ki, CIN Tec vizsgálatot végez.	Ismeri a szakterülethez tartozó immun-citokémiai vizsgálatok menetét. Ismeri a biomarkerek alkalmazásának módszereit.	Nyitott a citodiagnosztika fejlődése során megjelenő új eljárások elsajátítására. Magára nézve kötelezőnek tartja a biológiai minták feldolgozása során az egyéni védőeszközök használatát. Elkötelezett a pontos, precíz eszközhasználat és munkavégzés mellett, betartja és betartatja a technológiai szabályokat. Kötelezőnek tartja a biológiai minták feldolgozása során a mintakezeléssel kapcsolatos dekontaminációra vonatkozó előírások, valamint a munka-, egészség-, és környezetvédelmi szabályok betartását.	Leírás alapján önállóan elvégzi a speciális diagnosztikai vizsgálatokat. Biológiai mintákat kellő gondossággal önállóan kezeli.
5.	Liquid-Based (folyadék alapú) technikát használ citológiai preparátum készítésére.	Ismeri a szakterületre jellemző folyadék alapú citológiai preparátum módszerét.	használat és munkavégzés mellett, betartja és betartatja a technológiai szabályokat. Kötelezőnek tartja a biológiai minták feldolgozása során a mintakezeléssel kapcsolatos dekontaminációra vonatkozó előírások, valamint a munka-, egészség-, és környezetvédelmi szabályok betartását.	Önállóan elvégzi vagy irányítja a folyadék alapú citológiai preparátum elkészítését.
6.	Aspirációs citológiai anyagokat (pl. emlőből, pajzsmirigyből, nyálmirigyből, nyirokcsomókból, prosztatából, liquorból, testüregekből származó biológiai mintákat) mikroszkópos diagnosztikára előkészít.	Átfogóan ismeri a diagnosztikára küldött biológiai minták kezelésének, előkészítésének alapvető szakma szabályait. Ismeri a citocentrifuga szabályos használatát, tudja a fixálás, a citológiai festési módszerek kivitelezési módját. Felismeri a festések sejteken látható eredményeit. Megfelelő anatómiai és patológiai ismeretekkel rendelkezik.	használat és munkavégzés mellett, betartja és betartatja a technológiai szabályokat. Kötelezőnek tartja a biológiai minták feldolgozása során a mintakezeléssel kapcsolatos dekontaminációra vonatkozó előírások, valamint a munka-, egészség-, és környezetvédelmi szabályok betartását.	Önállóan elvégzi az aspirációs citológiai anyagok diagnosztikára való előkészítését. Felelősséget vállal a saját munkájáért.
7.	Előkészíti az aspirációs citológiai betegrendelés eszközzeit, és el látja az asszisztensi feladatokat. Adminisztrációs tevékenységet végez papíralapon és a medikai rendszerben.	Összefüggéseiben ismeri az aspirációs citológiai rendelés eszközeit, asszisztensi feladatait, a mintaküldés adminisztratív szabályait és a különböző minták kezelésének alapvető szabályait. Felhasználói szinten ismeri a szakmaspecifikus egészségügyi informatikai rendszert.	Elfogadja a szakma etikai elveit a betegekkel való kapcsolata során. Kész a közös munka végzésére kollégáival. Magára nézve kötelezőnek tartja a biológiai minták feldolgozása során az egyéni védőeszközök használatát.	Önállóan megszervezi és elvégzi az asszisztensi feladatokat, felelősséget vállal a munkájáért. Együttműködik a minták vételében, kezelésében és küldésében.

8.	Mikroszkópos vizsgálatot végez, melynek során elvégzi a méhnyakról származó, citológiai anyagon (keneten) lévő sejtek összehasonlító elemzését.	Sejttani alapismeretekkel rendelkezik, azonosítja a normál szövettípusokat, azok morfológiai és funkcionális jellemzői alapján. Ismeri az ép és kóros sejtek sejtbiológiai jellemzőit, a női nemi szervek anatómiáját, élettanát, szövettanát, a méhnyakról származó sejtípusok morfológiai jellemzőit.	Elhivatott szakmája iránt, elkötelezett a minőségi munkavégzésre. Nyitott a rendszeres szakmai fejlődésre. Magára nézve kötelezőnek fogadja el a szakmaetikai elveket. Munkája során végig türelmet tanúsít, túri a monotóniát.	Önállóan elemzi a kenetekben látott sejteket. Felelősséget vállal az általa megvizsgált esetekért és az adott diagnózisért.
9.	Vizsgálja az egyes kenetek értékelhetőségét.	Ismeri a kenetek értékelhetőségének kritériumait.		Önálló döntést hoz a kenet értékelhetőségről.
10.	Vizsgálja a nőgyógyászati kenetek mikrobiológiai összetevőit, a vizsgálat eredményét Bethesda citológiai leletben rögzíti.	Behatóan ismeri a női nemi szervek anatómiáját, élettanát, szövettanát, a méhnyakról származó sejtípusokat. Azonosítja a hüvelyben jelen lévő kórokozókat vagy annak citopátiás hatását. Behatóan ismeri a Bethesda-rendszert és a citológiai leletkészítés módját, követelményeit. Ismeri a leletező rendszereket.	A kenetvizsgálatot a szakmai és etikai alapelveket szem előtt tartva, koncentrált figyelemmel végzi, elkötelezett a minél pontosabb diagnózis meghatározás mellett. A leletezést az érvényben lévő Bethesda-rendszer szerint végzi, lényegkiemelésre törekszik. Tevékenysége során követi az adatvédelmi előírásokat. Elkötelezett a diagnosok minél pontosabb meghatározására. A betegek kezelésére vonatkozó javaslatlattel során szem előtt tartja a szakmai és etikai alapelveket.	Önálló véleményt alakít ki, javaslatot tesz és döntéseket hoz a páciens kezelésére a kenetekben látott sejtkep alapján. Döntéseiért felelősséget vállal, felel a kiadott lelet tartalmának valódiságáért.
11.	Kiválasztja a citológiai kenetben előforduló rosszindulatúságra gyanús laphám sejteket, citológiai és szövettani terminológiák szerint megnevezi az elváltozásokat (ASC -US, ASC -H, LSIL, HSIL) a vizsgálat eredményét Bethesda citológiai leletben	Mélyrehatóan ismeri a rákmegelőző és rosszindulatú elváltozások citomorfológiáját. Ismeri a női nemi szervek ép és kóros szövettanát és sejttanát. Ismeri a méhnyak rosszindulatú megbetegedéseinek típusait, jellemzőit, különbözőségeit. Ismeri a kóros elváltozások Bet-		Önállóan differenciál – diagnosztikát végez, megkülönbözteti a kóros laphám és mirigyhám elváltozásokat. A kenetekben látott sejtkep alapján véleményt alakít ki, melyről a szakorvossal konzultál. A konzultatív ered-

	rögzíti.	hesda-rendszer szerinti különböző besorolási kategóriáit.		ményről szakorvosi ellenőrzés mellett citológiai leletet készít.
12.	Kiválasztja a citológiai kenetben előforduló rosszindulatúságra gyanús, vagy rosszindulatúságot mutató mirigyhám sejteket, citológiai és szövettani terminológiák szerint megnevezi az elváltozásokat (AGC, AIS, egyéb malignus tumor) a vizsgálat eredményét Bethesda citológiai leletben rögzíti.			
13.	Kiválasztja a citológiai kenetben előforduló rosszindulatúságot mutató laphám sejteket, citológiai és szövettani terminológiák szerint megnevezi az elváltozásokat (laphámsejtes carcinoma, egyéb malignus tumor) Közreműködik a Bethesda citológiai lelet készítésében.			

14.	Felismeri a humán papillómavírusok okozta sejteltváltozásokat. Előkészíti a dokumentációt és a vizsgálati mintát szakorvosi konzultációhoz. Közreműködik a Bethesda citológiai lelet készítésében.	Ismeri az onkogén vírusok jellemzőit, a vírusfertőzésre jellemző citológiai morfológiai jeleket. Ismeri a daganatok keletkezésének elméletét.		A kenetekben látott sejt kép alapján önálló véleményt alakít ki, melyet szakorvossal konzultál. A konzultatív eredményről szakorvosi ellenőrzés mellett citológiai leletet készít.
15.	Elbírálja a kenetekben előforduló nem neoplasztikus elváltozásokból származó sejteket (pl. gyulladás, atrófia, metaplázia, reparáció, endometrium sejtek). A vizsgálat eredményét Bethesda citológiai leletben rögzíti.	Ismeri a méhnyak jóindulatú elváltozásait, a szövettani és az egyes sejtekre jellemző citomorfológiai jeleket. Részletesen ismeri a női genitáliák hormonális állapotát.	Nyitott a citológiai diagnosztikára jellemző fejlődés követésében megjelenő új eljárások el-sajátítására.	A kenetekben látott sejt kép alapján önálló véleményt alakít ki, melyről leletet készít. Szükség esetén önálló javaslatot tesz a páciens kezelésére vonatkozóan. Felel a lelet tartalmának valódiságáért.
16.	Mikroszkóp alatt vizsgálva a kenetet elkülöníti a sugárterápia és a kemoterápia okozta sejteltváltozásokat a daganat kiújulásának citológiai jeleitől. Szükség esetén szakorvossal konzultál.	Ismeri a sugárterápia, kemoterápia okozta sejteltváltozásokat. Ismeri a rosszindulatúság gyanújának és a rosszindulatú sejtekre jellemző morfológiai jeleket. Ismeri a női nemi szervek szövettanát és sejttanát. Ismeri a leletkészítés módját. Ismeri a leletező rendszereket.	Elhivatott szakmája iránt. Elkötelezett az asszisztens feladatok biztonságos, minőségi megvalósítására. Minőségorientált szemlélet jellemzi a kenetek vizsgálata során.	A kenetekben látott sejt kép alapján önálló véleményt alakít ki, melyről leletet készít, vagy szakorvosi konzultációt kezdeményez. Felelős a lelet tartalmának valódiságáért.
17.	Mikroszkópos vizsgálattal előértékeli a légutakból, szájüregből származó citológiai keneteket.	Ismeri a légutak, szájüreg anatómiáját, szövettanát, jó- és rosszindulatú daganatait, azok citológiai jellemzőit.		Munkáját szakorvosi ellenőrzés mellett végzi. Felelős a lelet tartalmi és formai megfelelőségéért,

18.	Elvégzi a vizeletcitológiai kenetek mikroszkópos előértékelő vizsgálatát.	Ismeri a vizeletkiválasztó- és elvezető rendszer anatómiáját, szövettanát, elváltozásait, ezek citológiai jellemzőit.		valódiságáért.
19.	A leletezéshez a medikai rendszert alkalmazza. Statisztikákat, kimutatásokat készít.	Tisztában van a tevékenységére vonatkozó dokumentációs követelményekkel, szabályokkal és azok jogi vonatkozásaival. Ismeri az adatrögzítés, betegkövetés módját, az adatok kezeléséhez használt szoftvereket, informatikai eszközöket.	Törekszik a számítógépes ismeretei fejlesztésére, követi a Bethesda-rendszer újabb verzióit, az alkalmazott vizsgálati lap változásait. kötelezőnek tartja magára nézve az adatvédelmi előírások, dokumentációs követelmények betartását. Szem előtt tartja a páciensek érdekeit és jogait. Törekszik tevékenysége maradéktalan, pontos dokumentálására.	Önállóan alkalmazza a medikai rendszert. Önellenőrzést végez. Felelősséget vállal adminisztrációs tevékenységéért.
20.	Citológiai minőségbiztosítási feladatokat végez. A megfelelő minőségű előszűrés érdekében a negatív kenetek rapid újra szűrését végzi. Gondoskodik az előzményi kenet rendelkezésre állásáról, melyet szükség szerint áttekint. Az újraértékelés során tapasztalt eltéréseket, illetve azok okát dokumentálja.	Átfogóan ismeri a citopatológiai laboratóriumok minőségellenőrzési, minőségbiztosítási követelményeit, (betegkövetés, rescreening, prescreening). Tisztában van a citodiagnosztika hibalehetőségeivel, a bekövetkező hibák megelőzési/javítási lehetőségeivel. Ismeri az egészségügyi dokumentáció kezelésére vonatkozó követelményeket.	Belátja a minőségbiztosítási előírások betartásának jelentőségét. Minőségorientált szemlélet jellemzi a munkavégzése során.	Önállóan, felelősségteljesen végzi a feladatait, önellenőrzést végez.

8.2 A szakmai képzés megszervezhető kizárólag távoktatásban: igen/nem³

³ A megfelelő válasz aláhúzendó.

9. A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés társadalmi-gazdasági hasznosíthatóságának bemutatása (munkaerő-piaci relevanciája):

A méhnyakszűrés célja a méhnyakrák megelőzése, korai felismerése, a tüneteket és panaszokat még nem okozó rákmegelőző állapot felismerése a későbbi, súlyosabb következmények megelőzése érdekében. A nemzetközi ajánlások szerinti 25-65 év közötti, panaszmentes nők háromévenkénti szűrése és a HPV kimutatása együttesen előzi meg leghatékonyabban a méhnyakrák kialakulását, illetve az ebből adódó halálozást, ami az egészségügyi ellátás költségei szempontjából sem elhanyagolható. Ehhez azonban előszűrést végző citológiai szakasszisztensekre van szükség. Az utóbbi 10 évben a képzés hiánya miatt a szakma előregedett, így az évről-évre egyre kevesebb aktívan dolgozó, screenelő szakasszisztensre hárul ennek a feladatnak az elvégzése.

10. A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása:

10.1 A képesítő vizsgára bocsátás feltétele:

A szakmai képzés követelményeinek igazolásáról a képző intézmény által kiállított tanúsítvány.

Egyéb feltételek: –

10.2 Írásbeli vizsga

10.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: A citológiai diagnosztika alapjai

10.2.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:

A vizsgatevékenység a 8. Szakmai követelményeket tartalmazó táblázat tudáselemeinek mérésére és értékelésére irányul.

Az írásbeli vizsga során 45 kérdést tartalmazó feladatlapot (tesztet) kell megoldani, amely különböző típusú (feleletválasztásos, eldöntendő, egymáshoz rendelő, ok-okozati összefüggést mutató, igaz-hamis, számításos, esetbemutatás alapján feleletalkotó) feladatokat tartalmaz.

A feladatlap az alábbiak szerint tartalmazza a szakmai követelmények témaköreit:

- Szervrendszerek anatómiai, szövettani és citológiai ismerete 30%
- Nőgyógyászati citológiai diagnosztika, citotechnika 50%
- A mikrobiológia ismerete 20%

10.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

10.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 20%

10.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az értékelés a feladatsorhoz rendelt javítási és értékelési útmutató alapján történik.

10.2.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább .51%-át elérte.

10.3 Projektfeladat

10.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése:

Citológiai szakasszisztensi feladatok végrehajtása

10.3.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:

A projektfeladat két vizsgarészből áll:

I. vizsgarész: Gyakorlati vizsgamunka (70%)

II. vizsgarész: A gyakorlati vizsgamunkához (I. vizsgarészhez) kapcsolódó szakmai kérdések megválaszolása/szakmai beszélgetés (30%)

A vizsga helyszíne: munkahelyi, vagy szimulációs környezet.

A gyakorlati feladatsor a szakmai követelmények készség- és képességelemek mérésére és értékelésére irányul.

I. vizsgarész: Gyakorlati vizsgamunka (időtartama maximum 180 perc)

18 db nőgyógyászati, a citológiai elváltozásokat reprezentáló konvencionális kenet mikroszkópos vizsgálata, szakma szabályai szerinti értékelése, lelet elkészítése Bethesda-leletezőrendszer szerint: sejtek összehasonlító vizsgálata, kenetértékelhetőség meghatározása, kórokozók felismerése, rákmegelőző állapotok felismerése, cervix rák különböző típusainak felismerése, jóindulatú elváltozások felismerése, szövettani és citológiai besorolás, leletkészítés, önálló véleményadás.

II. vizsgarész: Gyakorlati vizsgamunkához kapcsolódó szakmai kérdések megválaszolása/szakmai beszélgetés (időtartama maximum 20 perc)

A vizsgabizottság a Bethesda-leletezőrendszer szerinti értékelés alapján a feltárt elváltozásokkal kapcsolatos szakmai beszélgetést kezdeményez a vizsgázóval.

Mintakérdések:

- Milyen kórokozókat azonosíthat a cervix kenetben?
- Milyen reaktív elváltozásokat különböztetünk meg?
- Milyen differenciál-diagnosztikai nehézségek adódhatnak?
- Milyen okai lehetnek az értékelhetetlen minőségnek?
- Mi lehet az oka az atrófiás citológiai képnek menopausa előtt?
- Mi lehet az oka, ha kiérett laphámot látunk menopausa után?
- Milyen esetben fordulhatnak elő endometrialis sejtek a cervix kenetben?

- Mi a citológiai megfelelője a szövettani CIN I., CIN II, CIN III. szövettani diagnózisnak?
- Mi jellemző az AIS citológiai képre?
- High grade laphám elváltozás esetén milyen kritériumok alapján dönt az ASC-H, vagy a HSIL kategória mellett?
- Melyik Bethesda-kategóriában fordulnak elő dyskeratocyták?

10.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 200 perc

10.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 80%

10.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A projektfeladat értékeléséhez részletes értékelőlapot kell összeállítania az alábbi értékelési szempontok figyelembevételével:

- a munkaeszközök megválasztása, eszközhasználat, a munkaterület előkészítése 20%
- a feladat kivitelezésének szakszerűsége, pontossága 20%
- munkaszervezés, munkavégzés ütemezése, határozottság 10%
- minőségügyi előírások, illetve a szakmai-, higiénés-, munka- és környezetvédelmi szabályok betartása 30%
- dokumentációs tevékenység formai és tartalmi megfelelése 10%
- tevékenység során tanúsított digitális kompetencia 10%

A pozitív elváltozás negatívnak értékelése (fals negatív) sikertelen vizsgát eredményez.

A részletes értékelőlap tartalmaznia kell a szakmai beszélgetés lehetséges kérdéseit és a kérdésekre adható %-os értékeket is. Amennyiben a projektfeladat végrehajtása során valamely előre megfogalmazott kérdésre a gyakorlatban jó választ adott a vizsgázó, akkor a kérdést nem kell feltenni, az adott %-os érték jóváírható.

10.3.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 51%-át elérte.

Amennyiben a vizsgatevékenységhez tartozó bármely vizsgarész elégtelen, akkor a teljes vizsgatevékenységet meg kell ismételnie a vizsgázónak.

A képesítő vizsga értékelése a vizsgarészek súlyozott százalékos arányainak megfelelően történik. A képesítő vizsga érdemjegye az elért %-os teljesítmények alapján:

- 81 - 100% jeles (5)
- 71 - 80% jó (4)
- 61 - 70% közepes (3)
- 51 - 60% elégséges (2)
- 0 - 50% elégtelen (1).

10.4 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A vizsgabizottság tagja csak olyan legalább 5 éves szakmai tapasztalattal rendelkező citopatológus szakorvos⁴, illetve citológiai szakasszisztens⁵ lehet, aki megfelel az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X. 20.) ESzCsM rendelet Citológia, citopatológia (Szakmakód: 5402) előírt személyi feltételeinek. A képesítő vizsga időtartamára a technikai feltételek biztosításáért felelős személy (vezetőasszisztens, vagy analitikus) bevonása szükséges.

A vizsgabizottság három tagból áll, amelynek az ellenőrzési feladatokat ellátó tagját az egészségügyért felelős miniszter delegálja. Az értékelési feladatokat és a mérési feladatokat ellátó tagokat az adott szakképesítés területén működő szakmai kamara jelöli ki.

10.5 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- citopatológiai szolgáltatásoknak kijelölt laboratórium
- hatékony elszívó rendszer/ elszívó berendezés
- megfelelő tárolóhelyiségek/biztonsági szekrények a gyúlékony és mérgező vegyi anyagok, vegyszerek számára, a jogszabályi előírásoknak megfelelően
- védőruha, fertőtlenítőszer, egyszerűhasználatos eszközök
- metszettároló szekrény
- számítógép, szakmaspecifikus egészségügyi informatikai rendszer/ medikai rendszer
- mikroszkópok: fénymikroszkóp, polarizációs mikroszkóp, fluoreszcens mikroszkóp
- vizsgázónként 1-1 db asztali fénymikroszkóp, (binokuláris mikroszkópok, melyeknek tartalmazni kell 4x 10x 20x 40x objektíveket)
- nőgyógyászati konvencionális és folyadék alapú (LB, cervix a negatív és a nem negatív elváltozásokat, diagnózisokat reprezentáló) citológiai kenetek (minimálisan 5000 db)
- az elváltozásokat reprezentáló emlő aspirációs citológiai kenetek, emlőváladékból készített citológiai kenetek, kontaktkenetek, pajzsmirigy aspirációs citológiai kenetek, testüregi folyadékgyülemekből származó citológiai kenetek, különböző szervekből származó aspirációs citológiai kenetek (liquor, prosztatata, nyirokcsomó, nyálmirigy) tüdő-, vizelet-, szájüregi kenetek
- kitöltetlen citológiai vizsgálatkérő lapok
- dokumentáció - lelet elkészítéséhez Bethesda-leletezőrendszer szerint
- diktafon
- mikrohullámú készülék
- centrifuga, citocentrifuga, Liquid-base (LB) készülék és tartozékai
- citológiai festőautomata, fedőautomata
- citotechnikai eljárásokban használatos speciális festékek, fixálásra szolgáló vegyületek, oldószerek, reagensek
- immuncitokémiai és CIN Tec vizsgálatokhoz speciális vegyületek, reagensek, eszközök

---

⁴ citopatológus szakorvos - 1/15.000 nőgyógyászati citológia, 1/3.500 nem nőgyógyászati citológia

⁵ citológiai szakasszisztens - minimum 7500 hagyományos kenet/év, 12 000 liquid based kenet/év.

- laboratóriumi alapműveletek végzéséhez szükséges eszközök (pipetták, mérlegek, jelzőóra, térfogatmérő eszközök, kémcsövek, kémcső állványok, Petri-csésze, borszeszegő, centrifugák, ollók, csipeszek, tárgylemezek, fedőlemezek, biztonsági szekrény (vegyszerek tárolására), termosztátok, vízfürdő, pH-mérő, hűtőszekrény)
- az aspirációs járóbeteg-szakrendelés speciális eszközei (aspirációs pisztoly, kenetkészítő eszközök, fixálószer, citológiai festékek, fedőanyagok, mikroszkóp, injekciózáshoz használt eszközök)

10.6 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: –

10.7 A képesítő vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

A képesítő vizsgán a projektfeladat teljesítéséhez a laboratórium informatikai rendszerén, a GDPR-nak megfelelően előkészített betegdokumentáción (vizsgálatkérőlap, a páciens szűrési előzményei) és a 10.5 pont alatt felsorolt eszközök, gépek használatára, karbantartására és a hibakódjaira vonatkozó leiratokon, utasításokon kívül más segédeszközök használata nem megengedett.

10.8 A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: –

<p>11. A szakmai képzés megszervezéséhez kapcsolódó különös, egyedi, speciális feltételek</p>
--

A Citológiai szakasszisztens szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzésnek legalább 720 órányi gyakorlati oktatást kell magában foglalnia. Az elméleti és gyakorlati képzési idő aránya: 20% – 80%

A szakmai képzés gyakorlati oktatásának helyére vonatkozó előírások:

Citotechnológiai gyakorlat: (20 óra):

Minimum évi 20.000 db nőgyógyászati citológiai kenetet feldolgozó citológiai/citopatológiai laboratórium, vagy általános kórbonctan/korszövettani osztály (III. progresszív ellátási szint) citológiai laboratóriuma, amely legalább 1 fő szakirányú felsőfokú végzettséggel és citológiai szakasszisztensi képesítéssel és minimum 5 éves citológiai előszűrői szakmai gyakorlattal rendelkező mentort foglalkoztat.

Citodiagnosztikai gyakorlat /cervix citológiai diagnosztika, exfoliatív citológiai diagnosztika, aspirációs citológiai diagnosztika/ (700 óra):

Minimum évi 20.000 db nőgyógyászati citológiai kenetet feldolgozó citológiai/citopatológiai laboratórium, vagy általános kórbonctan/korszövettani osztály (III. progresszív ellátási szint) citológiai laboratóriuma, amely legalább 1 fő szakirányú felsőfokú végzettséggel és citológiai szakasszisztensi képesítéssel és minimum 5 éves citológiai előszűrői szakmai gyakorlattal rendelkező mentort foglalkoztat.

A kötelező gyakorlat előírt óraszámának 50%-a tölthető saját munkahelyen abban az esetben, amennyiben az az alábbi minimális követelményeknek megfelel: minimum évi 10 000 nőgyógyászati citológiai mintát feldolgozó laboratórium, mely személyi feltételként legalább 1 fő citológiai szakasszisztens végzettségű, és minimum 5 éves nőgyógyászati citológiai (előszűrői) szakasszisztensi szakmai gyakorlattal rendelkező gyakorlatvezetőt foglalkoztat.

A szakmai gyakorlati oktatáson való részvételt, az előírt gyakorlatok letöltését gyakorlati munkaplóval hitelt érdemlően igazolni kell.

Az oktatóval szembeni elvárások:

- citopatológus szakorvos (MSc végzettségű)
- patológus szakorvos (MSc végzettségű)
- orvosdiagnosztikai laboratóriumi analitikus (BSc) és citológiai szakasszisztens végzettséggel valamint minimum 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik
- orvosi diagnosztikai analitikus - orvosdiagnosztikai laboratóriumi specializáció (felsőoktatási szakképzés) és citológiai szakasszisztens végzettséggel valamint minimum 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik
- felsőfokú végzettségű patológiai asszisztens és citológiai szakasszisztens végzettséggel valamint minimum 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik
- citológiai szakasszisztens valamint minimum 5 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik

A gyakorlati oktatás tárgyi feltételei: a 10.5 pontban felsorolt eszközöket a szakmai képzés teljes időtartamára kötelező biztosítani.